

Najda, Andrzej Jacek

"Maria von Magdala - erste Apostolin?
Joh 20, 1-18: Tradition und Relecture",
Andrea Taschl-Erber, Freiburg [etc.]
2007 : [recenzja]

Studia Teologiczne 27, 529-530

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Należy na koniec stwierdzić, że książka R. Bauckhama stanowi niezwykle ważny wkład w badanie rozwoju najwcześniejszej chrystologii. Brytyjski uczyony pokazuje, że doświadczenie Boskości Jezusa nie było jakimś długim procesem, ale porywającym i nagłym wydarzeniem Objawienia Bożego, uchwytnym jedynie w obrębie żydowskiego monoteizmu i następnie wyrażonym w taki sposób, aby mogło zostać głoszone także poganom.

Ks. Marek Skierkowski

Andrea Taschl-Erber, *Maria von Magdala – erste Apostolin? Joh 20,1–18: Tradition und Relecture*. Herders Biblische Studien 51, Verlag Herder, Freiburg – Basel – Wien – Barcelona – Rom – New York 2007, ss. 691.

Prezentowana książka stanowi przepracowaną do druku wersję doktoratu Andrei Taschl-Erber, obronionego latem 2006 roku na Wydziale Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Wiedniu. Promotorem pracy był prof. dr hab. Roman Kühschelm, a recenzentem prof. dr hab. Bertram Stubenrauch. Już samo wydanie dysertacji w renomowanej serii *Herders Biblische Studien* świadczy o wysokiej jakości opracowania zarówno pod względem merytorycznym jak i formalnym.

Praca podejmuje aktualną i ciągle podejmowaną tematykę roli kobiet we wczesnym chrześcijaństwie, która – zdaniem Andrei Taschl-Erber – w zdominowanym przez mężczyzn Kościele jest często marginalizowana, przemilczana i zapominana (s. 1). Niniejsze opracowanie to w zamiarze autorki część „feministycznego przypomnienia” (s. 4), które w badaniach nad kobiecymi korzeniami tradycji biblijnej ma przywrócić kobiety historii i kobietom ich historię. Maria z Magdali jawi się bowiem jako figura symboliczna i paradygmat losu kobiety, która z grzesznicy staje się „prorocką apostołką”. To jej – kobiecie! – jako pierwszej ze wszystkich objawił się zmartwychwstały Jezus i ogłosił jej wielkanocną radość – zmartwychwstanie stanowiące centralny temat chrześcijańskiego kerygmatu.

Opracowanie rozpoczyna przedmowa autorki (s. XI-XIII) zawierająca podziękowania osobom, które przyczyniły się do powstania tego doktoratu i wstęp (s. 1-46) określający temat, cel i metodę pracy oraz podający podstawowe informacje o powstaniu *Ewangelii wg św. Jana*. Pierwszy rozdział po-

święcony został tekstowi J 20,1-18, a więc roli Marii z Magdali w przekazaniu apostołom wiadomości o pustym grobie i o objawieniu jej zmartwychwstałego Chrystusa (s. 47-340). W rozdziale drugim omówione są teksty z czwartej ewangelii, w których występują kobiety (s. 341-423). Rozdział trzeci to historyczny portret Marii z Magdali, jaki nakreślić można na podstawie nowotestamentalnych tekstów (s. 424-478), a piąty to historia recepcji tekstu J 20,1-18 (s. 479-640). Pracę kończy podsumowanie (s. 641-646), dodatek z sześcioma obrazami przedstawiającymi Marię z Magdali (s. 647-652), bibliografia (s. 653-673) i indeks miejsc biblijnych oraz literatury apokryficznej, grecko-rzymskiej, rabinistycznej i średniowiecznej (s. 655-691) wykorzystanych w niniejszej rozprawie.

Na pochwałę zasługuje dokładna, prawie trzystustronicowa, analiza tekstu i przesłania perykopy J 20,1-18, dokonana najpierw metodą językowo-stylistyczną. Dalej następuje ukazanie struktury narracyjnej tekstu, ustalenie „Sitz im Leben”, egzegeza diachroniczna tekstu, podanie głównych myśli teologicznych w kontekście całej ewangelii i roli w niej Marii z Magdali. Warte uwagi jest również dokonane przez autorkę przedstawienie symbolicznego znaczenia kobiet występujących na kartach czwartej ewangelii, które są figurami pokazującymi sytuację niewiast we wspólnotach Janowych pierwotnego Kościoła.

Najważniejszym wydaje się jednak nakreślony przez autorkę na podstawie świadectw Nowego Testamentu portret Marii z Magdali i jego recepcja w historii, zwłaszcza w kontekście pojawiających się od czasu do czasu przypuszczeń i hipotez co do relacji Jezusa i Marii Magdaleny. Na pewno była ona uczennicą Jezusa z Nazaretu i świadkiem Jego zmartwychwstania. Czy była ona pierwszą apostołką? Z takim stwierdzeniem można oczywiście dyskutować. Sama Andrea Taschl-Erber stawia w tej kwestii znak zapytania, podobnie zresztą czyni w kwestii jej bycia wędrowną charyzmatyczką. Odpowiedź na pytanie postawione w tytule pracy zależy od tego, jakie przyjmujemy znaczenie pojęcia „apostoł”, które różnie jest rozumiane w poszczególnych księgach Nowego Testamentu. Polecana do lektury publikacja to swoista intelektualna inspiracja dla profesjonalistów, a jednocześnie pozycja, która w sposób ciekawy sytuuje się w nurcie publikacji i zagadnień dotyczących roli kobiet w Kościele.

Ks Andrzej Jacek Najda